

PUBLISERT 3. april 2017

Anonyme Alkoholikere - et kritisk perspektiv

De 12 trinn og de 12 tradisjoner utgjør grunntesene innenfor AAs organisasjon. De inneholder i de 12 trinn innebærer at en som alkoholiker skal innrømme maktesløshet overfor alkohol og at en ikke lenger mestrer sitt liv. En skal innrømme tro på en større Makt som skal bringe en tilbake til sunn fornuft. Alkoholikeren skal overlate sin vilje og sitt liv til Guds omsorg, og foreta fryktløs og grundig moralsk selvransakelse: «la Gud fjerne våre karakterfeil, når vi hadde feilet». En skal be om å få vite Guds vilje og om kraft til å utføre denne Guds vilje. AA gir uttrykk for at de vil overlate *behandling* til fagpersoner. Samtidig fremheves at personer uten egen erfaring umulig kan sette seg inn i hvordan det er å «lide av alkoholisme.»

Etter å ha kjempet mot psykiatriens sykdomsbegrep, ville det være galt å ikke kommentere det samme i forhold til rusfeltet. Som psykologer er vi opptatt av klientens ressurser og muligheter. Vi ønsker å tenke at våre relasjoner til klienter bygges på respekt og tillit. Man kan spørre seg om AA klarer å skape gode relasjoner når de har som utgangspunkt at alle «alkoholikere» er like. Som psykolog er det viktig å kunne ta klientens egne mål på alvor, uten å bli moraliserende. Når AA hevder at totalavholdenhet er den eneste løsningen for alle med alkoholproblemer, vil ikke dette kunne oppleves som en moralsk pekefinger rettet mot de som fortsetter å drikke? I terapi med rusklienter blir det viktig å akseptere at klienter har ulike mål. Noen ønsker å være totalavholdende, andre å redusere sitt forbruk. Ved ikke å snakke moral virker det som klienter tør å være mer åpne om hvordan de har det. Vår påstand er at man da unngår mye av den benekting som AA hevder at alle klienter driver med. Det finnes faktisk klienter som klarer å være åpne om sitt alkoholforbruk.

(...)

En viktig del av terapien er å snakke om den funksjon alkoholen har for den enkelte klient, og hva som må til for å dekke «hullet» når alkoholen eventuelt fjernes. Klienter med og uten rusproblemer kan derfor behandles på mer eller mindre samme måte. Og dette er spennende arbeid! (...) Sammen med klienten utforskes hvordan rusingen og livserfaringer inngår i en stadig runddans. Dette allmennterapeutiske aspektet kan stå i motsetning til AAs tanke om at det nyttige og effektive i AA er at alkoholikerens subjektive og personlige erfaring kun kan deles med en annen alkoholiker.

Anne Heggem og kolleger debatterer, april 2004

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 55, nummer 4, 2017, side 400

